

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Черкаської області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в III кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Черкаської області у III кварталі 2022 року свідчать, що на тлі війни респонденти пом'якшили свої очікування щодо скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується зростання цін. Очікування щодо девальвації національної валюти залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- помітно нижче скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 50.0%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 37.9%;
- зростання цін на споживчі товари та послуги: частка респондентів, які очікують, що зростання цін не перевищить 20.0%, становить 55.6% (у попередньому кварталі – 66.7%), у цілому по Україні – 28.3%. Головними чинниками інфляції респонденти називають військові дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікують 70.6% респондентів (у попередньому кварталі – 77.8%), у цілому по Україні – 88.8%;
- фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 11.1%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 15.1%;
- загальні обсяги реалізації виробленої продукції на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 27.8%). Водночас респонденти очікують, що обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку збільшаться: баланс відповідей – 20.0% (у попередньому кварталі – 16.7%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 7.2% та «мінус» 7.8% відповідно;
- зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 44.4% та «мінус» 29.4% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 40.0% та «мінус» 12.5% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 29.3% та «мінус» 25.3% відповідно (таблиця);
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 5.6%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 25.5%;
- зростання цін на товари/послуги, що купуються вищими темпами, ніж на товари/послуги власного виробництва: баланси відповідей – 94.4% та 33.3% відповідно (у II кварталі 2022 року – 88.9% та 38.9% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії та курс гривні до іноземних валют (вплив чинника посилюється) (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції високими темпами: баланс відповідей – 77.8% (у попередньому кварталі – 61.1%). Водночас респонденти області очікують прискорення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей 33.3% (у II кварталі 2022 року – 22.2%) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають військові дії та їх наслідки, високі ціни на сировину та матеріали, а також ціни на енергоносії (графік 5).

Очікування підприємств щодо потреб у позикових коштах найближчим часом помітно підвищаться (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та значні коливання курсу гривні до іноземних валют (вплив цього чинника посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 10).

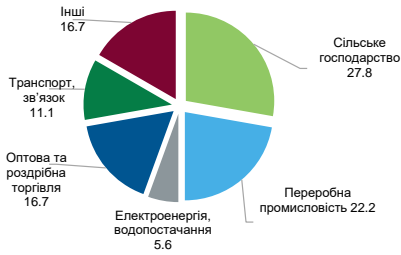
88.9% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

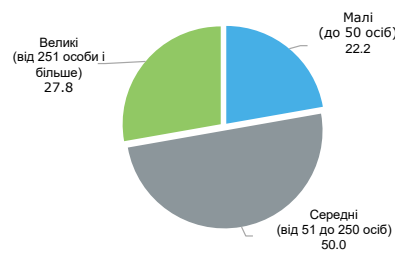
- поточний фінансово-економічний стан поганий: баланс відповідей – «мінус» 5.6% (як у II кварталі 2022 року). У цілому по Україні – «мінус» 21.8%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва вищий, ніж нормальний: баланс відповідей – 9.1% (у II кварталі 2022 року – 0.0%);
- підприємства області спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 16.7% (у попередньому кварталі – 22.2%).

Паспорт вибірки^{1,2}

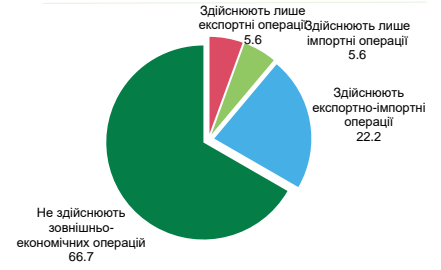
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

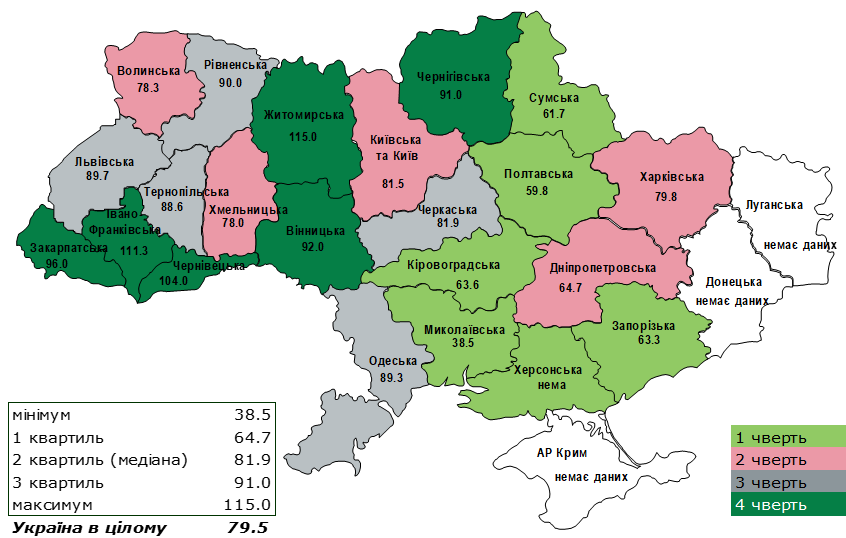

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 02–26 серпня 2022 року;
- опитано всього 18 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

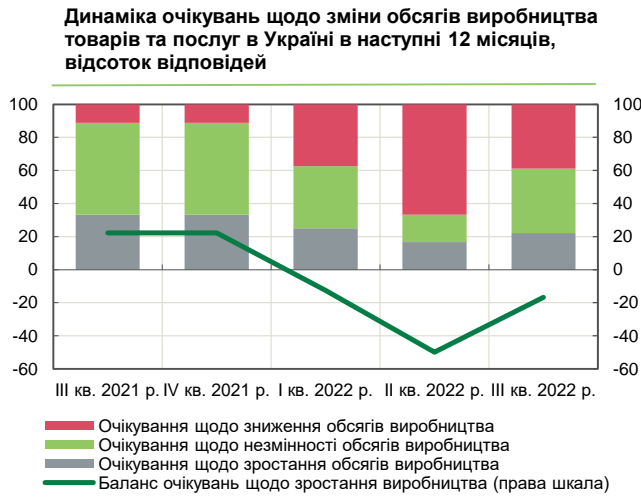
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	25.0	10.5	0.0	-11.1	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	38.9	31.6	0.0	-27.8	0.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	40.0	29.4	-13.3	-40.0	-44.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	33.3	50.0	-6.3	-12.5	-29.4
кількості працівників	0.0	0.0	-13.3	-5.6	-16.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

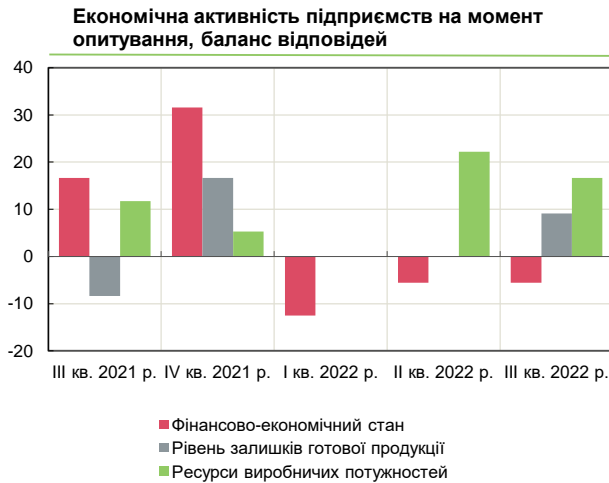
Графік 1

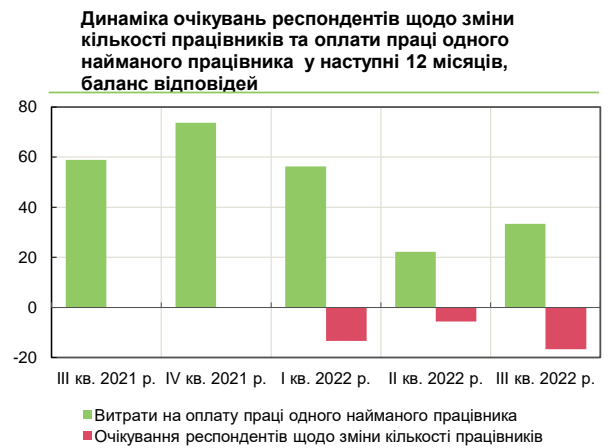
Графік 2

Графік 3

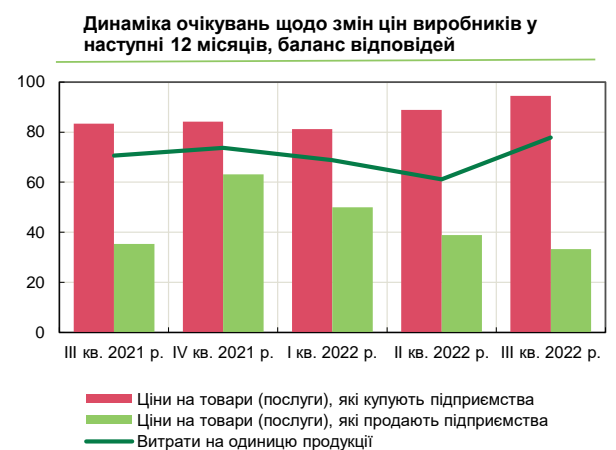
Графік 4

Графік 5

Графік 6

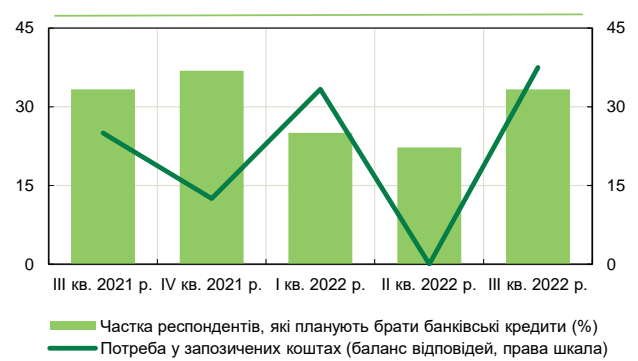
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

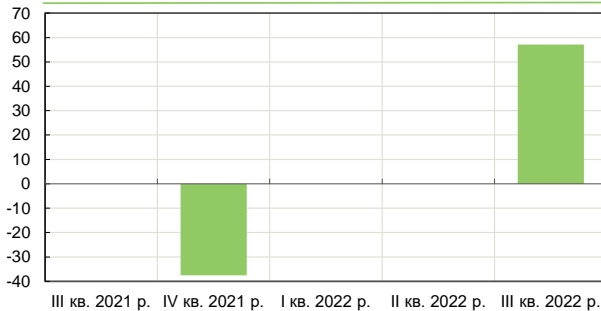
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

